

Aşağıdaki yazı uluslararası maden şirketleri tarafından işletilmek istenen Cerattepe Altın madenini ve Artvinlinin mücadelesini takip eden bir Artvinli olarak kamuoyunu aydınlatmak amacıyla tarafımda hazırlanmıştır. Yazının tam metni 29 Şubat 2016 tarihli YEŞİL GAZETEDE, daha kısa kısa bir versiyonu ise Cumhuriyet Gazetesinin OLAYLAR VE İNSANLAR köşesinde yayınlanmıştır.

(Yeşil Gazetede yayımlanan tam metin)

ARTVİNLİ ALTIN MADENİNE NEDEN KARŞI?

Artvinlinin Cerattepe’de uluslararası maden şirketleri tarafından işletilmek istenen altın madenine karşı mücadelesi 1990’lı yılların ortalarına kadar uzanır.

COMİNCO Madencilik A.Ş. adlı uluslararası bir şirket 1989 yılında arama ruhsatı, 1991 yılında ön işletme ruhsatı, 1994 yılında ise işletme ruhsatı alır ve bölgede çalışmalara başlar.

Artvinliler, bölgede ne olduğunu anlamak ve maden işletmesinin etkilerini öğrenmek için Haziran 1995’de "Artvin’de Altın Madenciliği ve Çevresel Etkileri" konulu bir sempozyum düzenler. Cerattepe’de çıkarılacak madenin yıkıcı etkileri ilk kez bu sempozyumda dile getirilir. Sempozyumdan 20 gün sonra Yeşil Artvin Derneği kurulur ve mücadeleye başlar. Yeşil Artvin Derneği, Ekim 1995’de bilim insanlarının katılımı ile "Altın Madenciliğinin Çevresel Etkileri" konulu bir panel düzenler. Panel sonucunda panele katılan bilim insanlarının ortak görüşü, **"Cerattepe Maden İşletmesinin faaliyete geçmesi durumunda Artvin için bir çevre felaketinin ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır."**

Yeşil Artvin Derneği’nin öncülüğünde Artvin halkının verdiği yoğun ve kararlı mücadele sonucunda 1998 yılında Cominco A.Ş. faaliyetlerini durdurmak zorunda kalır. Ancak, uluslararası maden şirketlerinin yöredeki altını çıkarma arzuları bitmez.

Maden çıkarılması taraftarları, maden çıkarılmasına karşı çıkanlara o zaman da bugün olduğu gibi; "Bunlar ideolojik davranıyorlar, ülkenin kalkınmasını istemiyorlar, bunlar her şeye karşılar" gibi gerçeğe hiç bir ilgisi olmaya ithamlarda bulunurlar. Artvinlinin onlara verdiği tek bir cevap vardır. **"Uluslararası tekellerin çıkardığı madenlerle ülkeler zengin olsa idi, Afrika’da fakir ülke kalmazdı."**

Cominco Madencilik A.Ş. dünyanın birçok yerinden tecrübelidir. Durumu hemen analiz eder ve Cerattepe’deki işletme haklarını Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş.’ye satar. Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş daha az tepki çekmek için Artvin Bakır İşletmeleri A.Ş. adlı bir şirket kurar ve bu adı kullanmaya başlar.

Sıkı durun şimdi. Bu iki şirketinde aslında gerçek sahibi "İnmet Mining Corporation adlı Kanada asıllı bir şirkettir. İnmet Mining Corporation’ın ise Cominco’nun bir yan kuruluşu olduğu iddia edilmektedir.

Yeşil Artvin Derneği öncülüğünde açılan dava sonucunda 2008 yılında Cerattepe’deki maden işletme ruhsatı iptal edilir ve iptal kararı 2009 yılında Danıştay tarafından da onaylanır.

İdari mahkemenin ve Danıştay'ın "Bu eşsiz doğa alanında madencilik yapılamaz" kararına rağmen, 2012 yılında yeni bir ihale yapılır ve Cerattepe'deki işletme ruhsatı bu sefer ÖZALTIN İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş. ye verilir. Kısa süre sonra, Özaltın Grubu adına alınan ihale "uydurma bir rüdevans sözleşmesi" ile Cengiz Grubuna devir edilir. Firmanın hazırlattığı ÇED raporu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na hızla kabul edilir.

Yine Yeşil Artvin Derneği öncülüğünde ama bu defa çeşitli yerel ve ulusal STK'lar, bazı kuruluşlar ve kişilerden oluşan yaklaşık 283 davacı, 2014 yılında ÇED raporunun iptali için dava açar. ***İlgili mahkeme "Bu projenin hayata geçmesi durumunda Artvin'in yaşam alanı olmaktan çıkacağını" gerekçe göstererek 2015 yılının Ocak ayında ÇED olumlu kararının iptali için karar verir..***

Ancak şirket, Cerattepe için mahkemelerin verdiği iptal kararlarına rağmen, bu defa 2009/7 sayılı genelgeye dayanarak, 3 yıl içerisinde üçüncü defa ÇED Raporu hazırlatır ve bu raporda diğerleri gibi kısa sürede Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na onaylanır.

Daha önce işletme ruhsatı verilen Cominco ve İnment Mining şirketleri çıkarılacak altın madeninin %2'sini T.C. Devletine vermekle yükümlüdür. Cengiz Holding ve yetkililer altın çıkarılmayacağını sadece bakır çıkarılacağını söylemektedirler. İnsanın aklıyla alay ediyorlar sanki! Altın cevheri, bakır cevheri ile birlikte bulunuyor. Yıllardır uluslararası şirketler bir türlü vazgeçemediğine göre altın oranı da oldukça yüksek herhalde. Cengiz Holding çıkardığı bakır filizinden altını seçip toprak altında mı bırakacak! Elbette ki böyle bir şey olmayacak. Taşıdığı yerde elbetteki (Artvin Murgul'da veya Çayeli'nde) altını ayrıştırarak. Cengiz Holding altın çıkarmayacağına safsatasıyla, hem tepkileri azaltmış olacak, hem de daha önce şirketlerin devlete verdiği %2 altını da vermekten kurtulmuş olacak.

Şirket ve arkasındaki yetkililer diyor ki "Maden çalışmalarının Artvin'e hiçbir zararı olmayacak, her türlü tedbir alınacak." Artvinli bilime mi inansın, gözü altından ve paradan başka hiçbir şey görmeyen şirket yetkililerine mi? ***Artvinli söylenenlere inanmıyor ve, güvenmiyor. 20 yıldır yaşadıklarından sonra inanmamakta ve güvenmemekte haklı değil mi?***

Peki, Artvinliler altın madenine karşı? Çünkü;

Siyasiler ve şirket yetkilileri 20 yıldır, her durumda maden işletmesinin Artvin'e hiçbir zararının olmayacağını söylüyorlar. Ancak bilim insanları tam tersini diyor!

1. Bölge Türkiye'nin en yamaç arazilerinden biri olma özelliğine sahip ve heyelan bölgesidir. Bu özelliğinden dolayı ister açık işletme olsun, isterse kapalı (galeri açarak), her durumda Artvin için yüksek heyelan riski bulunmaktadır. Bu durum kamuya ait raporlar da (Cerattepe'den Çoruh'a tüm bölgenin yoğun heyelan alanı olduğu) açıkça belirtilmektedir.

2. Maden işletmeciliğinden kaynaklanan ağır metallerin yeraltı ve yerüstü sularına karışma olasılığı mevcuttur. Özellikle Kirlenmiş sular, sadece bölgede yaşayan insanlar için değil tüm canlılar için risk oluşturmaktadır.

3. Söylendiğinin aksine Artvin'e maddi olarak hiçbir getirisi bulunmamaktadır. Aksine şimdiden Artvin merkezde emlak fiyatları düşmeye başlamıştır.

4. Çevreyi göz ardı eden, sadece ekonomik kaygılarla yapılan yatırımlar, ekonomik karlılık sona erdiğinde (Hemen yakınındaki Murgul bakır işletmeleri sahasında olduğu üzere) gelecek kuşaklara bir çevresel yük ve kötü bir miras olarak kalacaktır.

4. Maden sahası, biyolojik çeşitlilik bakımından en zengin ve aynı zamanda tehlike altında bulunan yeryüzündeki en önemli 25 karasal ekolojik bölgelerinden biri içerisinde bulunmaktadır.

Sadece maden çıkarılacak alan içerisinde bile 20'si endemik, 19'u ise çok nadir bulunan bitki türü yaşamaktadır. Alanda ulusal mevzuatımızla ve uluslararası sözleşmelerle korunmakla yükümlü bulunduğumuz çok sayıda hayvanın yaşama alanıdır.

Batı Palearktik Bölgedeki en önemli kuş göçü bölge üzerinden geçmektedir.

5. Maden sahası, ülkemizin en önemli milli parklarından biri olan Hatila Milli Parkı ile Artvinlilerin ve Artvin'e gelen turistlerin uğrak yerlerinin başında gelen Kafkasör yaylasının hemen bitişiğinde bulunmaktadır. Her iki alan da işletme faaliyetlerinden zarar görecektir.

6. Kapalı sistemle yapılan madenciliğin Artvin'e hiçbir zararı olmayacak diyenlere, Çayeli Bakır İşletmeleri tarafından Çayeli Maden köyünde 1994 yılından bu yana kapalı sistemle işletilen Madenli köyüne gitmelerini ve köylülerle görüşmelerini tavsiye ediyoruz.

Artvin Türkiye'nin en eğitimli illerinden biridir. Artvinli vatanını sever, Artvinli toprağını sever. Artvinli Artvin'i sever. Ekmeğini taştan çıkaranların memleketidir Artvin. Ekmeğini taştan çıkarsa da Artvin'i sever. Çok bilir siyasetlerimiz protesto edenler dışarıdan geldi diyorlar. Doğrudur ancak dışarıdan gelenlerin %90'ı da Artvinlidir. Çünkü Artvinli dışarıda olsa da Artvin'den vazgeçemez. Çünkü Artvin'e sevdalıdır, dağını, taşını, ağacını, kurdunu, kuşunu sever. Çünkü her Artvinli vefalıdır ve Artvin'e borçlu olduğunu bilir.

Bu mücadele birilerinin söylediği gibi ideolojik bir mücadele değildir. Bu mücadele hükümete karşı da bir mücadele değildir. Bu mücadeleye karşı çıkanların arasında MHP'lisi de, AKP'lisi de, CHP'lisi de bulunmaktadır.

Bu mücadele 20 yılı aşkın süredir doğasını, suyunu, toprağını, velhasıl yaşamını korumak için mücadele eden topyekûn Artvinlinin mücadelesidir.

Osman ERDEM*

Ziraat Mühendisi

0533 956 5110

56osmanerdem@gmail.com

04.03.2016 tarihli Cumhuriyet Gazetesi Olaylar ve İnsanlar Köşesinde yayımlanan kısa versiyon

ARTVİNLİ NEDEN KARŞI?

Ceratepe mücadelesi, birilerinin söylediği gibi ideolojik bir mücadele değildir. Bu mücadeleye karşı çıkanların arasında MHP’lisi de AKP’lisi de CHP’lisi de var. Artvinlinin Cerattepe’deki mücadelesi 1990’lı yılların ortalarına kadar uzanır.

Cominco Madencilik A.Ş. adlı uluslararası bir şirket 1989 yılında maden arama ruhsatı, 1994 yılında da işletme ruhsatı alır ve bölgede çalışmalara başlar.

Artvinli kısa bir süre sonra Cerattepe Maden İşletmesi’nin faaliyete geçmesi durumunda Artvin için bir çevre felaketinin ortaya çıkacağını anlar, 1995 yılında Yeşil Artvin Derneği kurulur ve mücadele başlar. Artvin halkının yoğun ve kararlı mücadelesi sonucunda 1998 yılında Cominco A.Ş. faaliyetlerini durdurmak zorunda kalır ve haklarını “İnmet Mining Corporation” adlı şirkete devreder. Yeşil Artvin Derneği öncülüğünde açılan dava sonucunda 2008 yılında Cerattepe’deki maden işletme ruhsatı iptal edilir, iptal kararı Danıştay tarafından da 2009 yılında onaylanır. İdari mahkemenin ve Danıştay’ın “bu eşsiz doğa alanında madencilik yapılamaz” kararına rağmen, 2012 yılında alan yeniden ihaleye çıkarılır. Bu sefer işletme ruhsatı Özaltın İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş.’ye verilir. Kısa süre sonra, Özaltın Grubu adına alınan ihale Cengiz Holding’e devredilir. Firmanın hazırlattığı ÇED raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nca hızla kabul edilir.

Davalar ve iptaller

Yeşil Artvin Derneği öncülüğünde ama bu defa çeşitli yerel ve ulusal STK’ler, bazı kuruluş ve kişilerden oluşan yaklaşık 283 davacı tarafından 2014 yılında ÇED raporunun iptali için dava açılır. Mahkeme “bu projenin hayata geçmesi durumunda Artvin’in yaşam alanı olmaktan çıkacağını” gerekçe göstererek 2015 yılının Ocak ayında ÇED olumlu kararını iptal eder. Ancak şirket, Cerattepe için mahkemelerin verdiği iptal kararlarına rağmen, 3 yıl içerisinde üçüncü defa ÇED Raporu hazırlar ve bu raporda diğerleri gibi kısa sürede Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nca onaylanır.

Cengiz Holding ve yetkililer Cerattepe’de altın çıkarılmayacağını sadece bakır çıkarılacağını söylemektedirler. Altın cevheri, bakır cevheri ile birlikte bulunduğu için birlikte çıkarılır ve sonradan ayrıştırılır. Cengiz Holding çıkardığı bakır filizinden altını seçip toprak altında mı bırakacak? Herhalde! insanın aklıyla alay ediyorlar! Şirket ve arkasındaki yetkililer diyor ki, “Maden çalışmalarının Artvin’e hiçbir zararı olmayacak, her türlü tedbir alınacak.” Artvinli bilime mi inansın, gözü altından ve paradan başka hiçbir şey görmeyen şirket yetkililerine mi? Artvinli söylenenlere inanmıyor, güvenmiyor. 20 yıldır yaşadıklarından sonra inanmamakta, güvenmemekte haklı değil mi?

Neden karşılar?

1. Maden sahası Türkiye'nin en yamaç arazilerinden birine sahiptir. Bu özelliğinden dolayı ister açık işletme olsun, isterse kapalı (galeri açarak), her durumda Artvin için yüksek heyelan riski bulunmaktadır. Bu durum kamuya ait raporlarda açıkça belirtilmektedir.
2. Maden işletmeciliğinden kaynaklanan ağır metallerin yeraltı ve yerüstü sularına karışma olasılığı mevcuttur. Özellikle kirlenmiş sular, sadece bölgede yaşayan insanlar için değil tüm canlılar için risk oluşturmaktadır.
3. Maden sahası, biyolojik çeşitlilik bakımından en zengin ve aynı zamanda tehlike altında bulunan yeryüzündeki en önemli 25 karasal ekolojik bölgelerinden biri içerisinde bulunmaktadır. Maden sahasında ulusal mevzuatımızla ve uluslararası sözleşmelerle korunmakla yükümlü bulunduğumuz çok sayıda hayvanın yaşama alanıdır.
4. Maden sahası, Hatila Milli Parkı ile Artvinlilerin ve Artvin'e gelen turistlerin uğrak yerlerinin başında gelen Kafkasör Yaylası'nın hemen bitişiğinde bulunmaktadır. Her iki alan da işletme faaliyetlerinden zarar görecektir.
5. Çevreyi göz ardı eden, sadece ekonomik kaygılarla yapılan yatırımlar, ekonomik kârlılık sona erdiğinde gelecek kuşaklara bir çevresel yük ve kötü bir miras olarak kalacaktır.

İdeolojik değil!

Bu mücadele birilerinin söylediğı gibi ideolojik bir mücadele değildir. Bu mücadele hükümete karşı da bir mücadele değildir. Bu mücadeleye karşı çıkanların arasında MHP'lisi de AKP'lisi de CHP'lisi de bulunmaktadır. Bu mücadele 20 yılı aşkın süredir doğasını, suyunu, toprağını, velhasıl yaşamını korumak için mücadele eden topyekûn Artvinlinin mücadelesidir.

Osman Erdem
Ziraat Mühendisi